

Meslek Kararında Bağımsızlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Meslek Kararında Bağımsızlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25978>

Özet

Meslek Kararında Bağımsızlık Ölçeği, yükseköğretim veya meslek seçimi aşamasındaki bireylerin, bu önemli kararları alırken ebeveynlerinin etkisinden ne ölçüde bağımsız hareket edebildiklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik araçtır. Ölçek, A. Bilgin tarafından 1995 yılında yürütülen bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Temel odak noktası, lise öğrencilerinin kariyer kararları ve bağımsız alma davranışları incelemek ve bu davranışları üzerindeki rehberlik hizmetlerinin etkisini değerlendirmektir. Bu ölçek, özellikle ergenlik döneminde yaşanan mesleki gelişim ve **bağımsızlaşma süreci** bağlamında kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Meslek seçimi, **bağımsızlık**, kariyer kararı, lise öğrencileri, grup rehberliği, psikolojik danışma, mesleki gelişim, ebeveyn etkisi.

Yazarlar

A. Bilgin

Amaç

Ölçeğin temel amacı, lise öğrencilerinin meslek kararları alırken anne ve babalarından beklentilerinden ve yönlendirmelerinden ne kadar bağımsız hareket edebildiklerini nicel olarak belirlemektir. Bu araç, özellikle **grup rehberliği** ve grupla psikolojik danışma gibi müdahalelerin, öğrencilerin meslek kararı verme sürecindeki bağımsızlık düzeyleri üzerindeki etkisini ölçmek için tasarlanmıştır.

Ölçek, eğitim ve danışmanlık ortamlarında öğrencilerin bağımsız karar verme yeterliliklerini test etmek ve kariyer danışmanlık programlarının etkinliğini değerlendirmek için kullanılabilir. Geliştirme çalışması, bu tür bir bağımsızlaşma eğitimsel müdahaleler yoluyla artırılabilir olup olmadığını araştırmayı hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki **Bağımsız Meslek Kararı Verme** (Vocational Decision Independence) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin kendi yetenekleri, ilgi alanları ve değerleri doğrultusunda, dışsal baskılardan (özellikle ebeveyn baskısı) arınmış olarak mesleki hedeflerini belirleyebilme yeterliliğini ifade eder. Bu, ergenlik döneminde bağımsızlık kazanmanın önemli bir bileşenidir.

Ölçeğin ölçtüğü temel boyutlar genellikle şunları içerir: **Kişisel sorumluluk** alma, dışsal etkilere karşı direnç gösterme ve mesleki tercihlerde özgünlük. Bağımsız meslek kararı verme, bireyin

kariyer geli?iminde aktif rol almas?n? ve kendi hayat yolunu bilinçli olarak seçmesini vurgular.

Geçerlik

Kaynak referanslarda aç?k geçerlik çal??mas? sonuçlar? belirtilmemi?tir. Ancak, bir geli?tirme çal??mas? olan doktora tezi ba?lam?nda, ölçe?in yap? geçerli?i ve kapsam geçerli?i çal??malar?n?n yürütülmü? olmas? beklenmektedir. Geçerlik çal??malar?n?n detaylar? için orijinal teze ba?vurulmal?d?r.

Yap? geçerli?inin sa?lanmas? için genellikle **aç?mlay?c? veya do?rulay?c? faktör analizi** yöntemleri kullan?l?rken, kapsam geçerli?i için uzman görüşlerine ba?vuruldu?u varsay?lmaktadır. Ölçe?in hedefledi?i meslek karar? verme ba??ms?zl??? yap?s?n? ne ölçüde temsil etti?i, tezin metodoloji bölümünde detayland?r?lmaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik katsay?lar? (iç tutarlılık veya test-tekrar test katsay?lar?) kaynakta do?rudan sunulmam??t?r. Tipik olarak, psikometrik araçlar?n güvenilirli?ini belirlemek amacıyla **iç tutarlılık katsay?s?** (Cronbach Alfa) hesaplanm?? olmal?d?r.

Geli?tirme sürecinde, ölçe?in maddelerinin tutarlı ve kararlı sonuçlar üretme kapasitesinin incelenmi? olmas? gerekmektedir. Yüksek iç tutarlılık, maddelerin aynı temel yapıya ölçtü?ünü ve ölçe?in güvenilirli?inin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu gösterir.

Faktör Analizi

Ölçe?in bir geli?tirme çal??mas? olmas? nedeniyle, yap? geçerli?ini desteklemek amacıyla **Faktör Analizi** (Factor Analysis) yönteminin kullan?ld??? varsay?lmaktadır. Bu analiz, ölçe?in tek boyutlu mu yoksa birden fazla alt boyutu içeren çok boyutlu bir yapıya mı sahip oldu?unu belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Meslek Kararında Ba??ms?zl?k yap?s?n?n, muhtemelen ebeveyn beklentilerine kar?? direnç ve kişisel tercihlere ba?lılık gibi alt faktörlere ayr?ld??? speküle edilebilir. Ancak bu faktör yap?s?na ve maddelerin faktör yüklerine dair kesin bilgi, Bilgin'in 1995 tarihli doktora tezinde yer almaktadır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir ara?tırma aracıdır.)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi ('-') olarak belirtilmi? olsa da, bu tür ölçekler genellikle 4 veya 5'li **Likert tipi derecelendirme** formatında uygulanır.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal dil)

Popülasyon Grubu: Lise ö?rencileri.

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi (Genellikle 14-18 ya? aral???).

Popülasyon Detaylar?: Grup rehberli?i ve psikolojik dan??ma hizmetlerinden faydalanan veya faydalanmas? muhtemel olan lise ö?rencileri örneklemini üzerinde kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar?n, meslek seçimiyle ilgili ba??ms?zl?k düzeylerini yans?tan ifadelerle ne kadar kat?ld?klar?n? belirtmeleri beklenir.

Anahtar Kelimeler

Kariyer dan??man???, psikometri, öz bildirim, ba??ms?z karar verme, ergenlik, doktora tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im Adresi: A. Bilgin'in 1995 y?l?ndaki afiliasyonu olan Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ile ili?kilidir. Güncel ileti?im bilgileri için akademik veri tabanlar? kontrol edilmelidir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmittir.

Test Y?I?: 1995

Kullan?m izinleri için orijinal yazar A. Bilgin veya tez dan??man? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlarda genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya geni? ölçekli kullan?mlarda izin al?nmas? zorunludur.

Kaynaklar

Bilgin, A. (1995). *Grup rehberli?inin ve grupla psikolojik dan??man?n, lise ö?rencilerinin anne-babalar?ndan ba??ms?z meslek karar? verme davran??na etkisi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Meslek Kararında Bağımsızlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynakta ölçek maddeleri sunulmamıştır. Maddelere ve derecelendirme formatına erişim için yazarın orijinal doktora tezine başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM